

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 12.11.2024

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 12.11.2024

Laajamittaisen kaksikielisen (englanti-suomi) esiopetuksen lakkauttaminen 1.8.2025 alkaen

4340/00.01.02.05/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Palvelupäällikkö Saresma Kirsikka, p. 044 4826 409

Päätös**Esittelijä**

Opetus- ja kasvatusjohtaja Jämsén Virve

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää, että Tiirismaan peruskoulussa järjestettävä laajamittainen kaksikielinen (englanti–suomi) esiopetus lakkautetaan 1.8.2025 alkaen.

Perusteluosa

Tausta ja nykytilan kuvaus

Kaksikielisessä opetuksessa osa opetuksesta annetaan osin jollain muulla kielellä kuin koulun opetuskielellä. Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielellä.

Esiopetus kuuluu Lahden kaupungissa pääsääntöisesti varhaiskasvatuspalvelujen alaisuuteen. Tiirismaan peruskoulun alaisuudessa ja tiloissa toimiva esiopetusryhmä tarjoaa esiopetusta

englannin ja suomen kielellä viitenä päivänä viikossa neljän tunnin ajan. Esiopetusajan jälkeen lapset siirtyvät perheiden tarpeen mukaan toisaalle täydentävään varhaiskasvatukseen iltapäivien ajaksi. Esiopetukseen hakeutuville lapsille on järjestetty kielellisiä valmiuksia mittaavat testit, joiden perusteella on valittu enintään 24 lasta laajamittaiseen kaksikieliseen esiopetukseen. Vuoteen 2021 asti lapset siirtyivät Tiirismaan koulun tarjoamasta esiopetuksesta suoraan Tiirismaan peruskoulun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen ensimmäiselle luokalle.

Toimintatapaa muutettiin, kun aluehallintovirasto ohjeisti Lahden kaupunkia 14.6.2021 päivätyssä ratkaisussaan siten, että kaikkien laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen perusopetuksen ensimmäiselle luokalle pyrkivien tulee olla yhdenvertaisessa asemassa ja heihin tulee soveltaa yhdenvertaisia valintakriteerejä. "Perusopetuslain 28 §:n nojalla oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan oppivelvolliselle osoittamaan lähikouluun. Oppilaita otettaessa hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Jos opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelmaa, jossa painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta, voidaan oppilaita otettaessa käyttää myös oppilaan taipumuksia edellä tarkoitettuun opetukseen osoittavaa koetta." Tämän seurauksena lapset osallistuvat Lahdessa kielellisiä valmiuksia mittaaviin testeihin kaksi kertaa, sekä esiopetukseen hakeutuessaan että vuoden kuluttua ensimmäiselle luokalle hakiessaan. Esiopetusvuosi ei näin ollen enää takaa koulupolun jatkumista Tiirismaan laajamittaisessa kaksikielisessä perusopetuksessa.

Lapsen kannalta tämä voi tarkoittaa sitä, että hän aloittaa uudessa ryhmässä esiopetusvuoden Tiirismaan koulun yhteydessä, siirtyy iltapäiviksi täydentävää varhaiskasvatusta tarjoavaan toimipisteeseen ja perusopetuksen alkaessa siirtyy jälleen uuteen ryhmään omaan

lähikouluunsa, mikäli hän ei ole mahtunut 24:n parhaat pisteet saavuttaneen hakijan joukkoon. Tällöin esiopetusvuodesta muodostuu lapselle irrallinen vuosi uudessa paikassa uusien esikoulukavereiden kanssa ja tämän jälkeen hän aloittaa koulupolkunsa lähikoulussa jälleen uusien luokkatovereiden kanssa 1.luokalla.

Talousvaikutukset

Laajamittaisen kaksikielisen (suomi-englanti) esiopetuksen lakkauttamisehdotuksen perusteena on sekä taloudellisia että toiminnallisia syitä. Lahden perusopetukseen on kohdennettu merkittävät taloudelliset säästövelvoitteet vuosille 2025–2027. Perusopetuksessa tarkastellaan kaikkia palveluja, jotka eivät ole lakisääteisiä ja perusopetusta velvoittavia. Kaksikielisen esiopetusryhmän (24 lasta) toimintakustannukset ovat vähintään 125 000 euroa vuodessa sisältäen henkilöstökulut sekä vähäiset materiaalikulut. Laajamittaisen kaksikielisen opetuksen järjestäminen perusopetuksessa ei edellytä kaksikielisen esiopetuksen järjestämistä tai siihen osallistumista. Lahdessa on lisäksi yksityisiä palveluntuottajia, jotka tarjoavat englanninkielistä varhaiskasvatusta. Yksityisten palveluntuottajien tarjonta mahdollistaa englanninkieliseen varhaiskasvatukseen osallistumisen jatkossakin, vaikka perusopetuksen järjestämisestä laajamittaisesta kaksikielisestä esiopetuksesta luovutaan osana perusopetuksen säästötoimenpiteitä.

Kuntalaisvaikutukset

Laajamittaisen kaksikielisen (englanti-suomi) esiopetuksen lakkauttamisesityksestä pyydettiin lausuntoja ajalla 25.9.–15.10.2024.

Määräaikaan mennessä toimitettiin kolme lausuntoa lakkauttamisesityksestä. Lausunnon jättivät Teddy Bear Daycare, Lahden englanninkielinen leikkikoulu (English Kindergarden) sekä LELT, Lahden englanninkielisten luokkien tuki ry.

Lahdessa toimii kaksi yksityistä varhaiskasvatuksen toimijaa, jotka tarjoavat kielikylvynomaista varhaiskasvatusta sekä esiopetusta korvaavaa toimintaa ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta jo vakiintuneina toimintamuotoina englannin kielellä. Lausunnoissaan kumpikin mainitsee, että englanninkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat kaupungin vetovoimatekijöitä. Toimijat esittävät huolensa siitä, että esiopetuksen lakkauttaminen rajoittaisi vanhempien valinnanvapautta ja toisaalta, että ”tämän ohjelman lakkauttaminen vaarantaisi Lahden asemaa muihin kaupunkeihin nähden”. Lahden perusopetuksessa ei ole valmistelussa esitystä laajamittaisen kaksikielisen opetuksen lakkauttamisesta peruskoulun vuosiluokilla 1–9. Lakkauttamisesitys koskee vain yhden perusopetuksen alaisuudessa toimivan laajamittaisen kaksikielisen (englanti–suomi) esiopetusryhmän lakkauttamista. Lahden englanninkielinen leikkikoulu kertoo olevansa sitoutunut jatkamaan päiväkodin toimintaa ja palvelemaan suomalaisia sekä kansainvälisiä perheitä entiseen tapaan.

Lahden englanninkielisten luokkien tuki ry esitti huolensa vanhempien valinnan vapauden supistumisesta, Lahden kaupungin vetovoimaisuudesta palvelun lakkauttamisesta johtuen sekä muun muassa tutun oppilasryhmän muuttumisesta heterogeenisemmäksi ja mahdollisesti lisääntyvien erityisopetuksen sekä tukitoimien kasvamisesta, jotka tuottaisivat lisäkuluja.

Aluehallintoviraston ohjeen mukaisesti kevästä 2022 alkaen myös ensimmäiselle luokalle pyrkivät lapset on testattu kielellisiä valmiuksia mittaavalla testillä. Testin tarkoituksena on varmistaa, että laajamittaiseen kaksikieliseen perusopetukseen valituilla oppilailla on edellytykset menestyä kaksikielisissä opinnoissa, mutta myös taata kaikille hakijoille yhdenvertainen mahdollisuus hakeutua kaksikieliseen perusopetukseen.

Kevät 2023 (hakivat lukuvuodelle 2023 - 2024):

1. luokalle haki yhteensä 30 lasta, joista Tiirismaan esiopetuksesta 19 lasta ja muualta 11 lasta. Hakijoista 5 perui hakemuksensa tai ei tullut testiin (kaikki peruneet olivat muualta). Perusopetuksen 1.luokalle hyväksyttiin Tiirismaan esiopetuksessa olleista 17 lasta ja muualta 5 lasta (heistä yksi ei ottanut paikkaa vastaan).

Kevät 2024 (hakivat lukuvuodelle 2024 - 2025):

1. luokalle haki yhteensä 35 lasta, joista Tiirismaan esiopetuksesta 13 lasta ja muualta 22 lasta. Hakijoista 2 perui hakemuksensa (1 koulun esiopetuksesta ja 1 muualta). Perusopetuksen 1. luokalle hyväksyttiin Tiirismaan esiopetuksessa olleista 12 lasta ja muualta 11 lasta.

Nykytilanne myös perheiden näkökulmasta on se, että esiopetusvuosi kaksikielisessä esiopetusryhmässä ei takaa automaattisesti paikkaa laajamittaisen kaksikielisen perusopetuksen 1. luokalta. Lapsia tulee myös muista esiopetusryhmistä, joten perusopetuksen 1. luokan alkaessa lasten ryhmäyttäminen ja ryhmäytyminen käynnistyvät joka tapauksessa uudelleen ja oppilaisiin tutustutaan yksilöinä. Opettajan ammattitaitoa on se, että hän huomioi kunkin oppilaan vahvuudet ja kehittymistarpeet. Oppilailla voi esiintyä tukitarpeita kielellisistä vahvuuksista huolimatta. Tuen järjestämisen tarve koulussa voi liittyä esimerkiksi oppimisstrategian

tunnistamiseen, keskittymisen ylläpidon harjoittamiseen tai oppimisen tukemiseen vaikkapa pitkän sairauspoissaolon vuoksi.

Tutkitun tiedon perusteella tiedetään, että äidinkielen vahvat perustaidot ennustavat kaksikielisen oppimisen sujuvuutta. Nimeäminen (esim. nopea sarjallinen nimeäminen), kuulomuisti, fonologinen prosessointi, sanavarasto, kuullun ymmärtäminen, yläkäsitteiden hahmottaminen ja/tai käsitteiden yhdistely ovat asioita, joita kielellisiä valmiuksia mittaavalla testillä mitataan. Näin ollen lapsilla, jotka valikoituvat testin perusteella laajamittaisen kaksikielisen perusopetuksen 1. luokalle, tulisi olla lähtökohtaisesti samanlaiset edellytykset menestykselliseen oppimiseen kahdella kielellä koulupolun alkaessa.

Organisaatiovaikutukset

Nykytilanteessa Tiirismaalla suunnitellaan, järjestetään ja arvioidaan sinne hakevien lasten kielellisiä valmiuksia mittaavat testit kahdelle ikäluokalle (esiopetukseen ja ensimmäiselle luokalle hakevat) kevättalvella. Jatkossa esiopetuksen testit ja niiden työllistävä lisävaikutus sekä sijaisten palkkaaminen luokanopettajille testiviikolla jäisivät pois. Mikäli esiopetus Tiirismaan koulun alaisuudessa päättyy, tulee kahdelle vakituisessa tehtävässä toimivalle esiopettajalle osoittaa töitä varhaiskasvatuksesta. Työllisyystilanteen näkökulmasta tälle ei ole estettä. Koulussa opetuksen järjestäminen ja toiminnan johtaminen kohdentuu näin ollen jatkossa vain perusopetusikäisten palveluihin.

Ympäristövaikutukset

Tiirismaan Kampus toimii keskustassa osana tiiviisti rakennettua rakennuskokonaisuutta, jonka muodostavat Lahden lukio Gaudia, Tiirismaan peruskoulu, Lahden kaupunginteatteri sekä kirjasto. Koulussa on tällä hetkellä maksimimäärä oppilaita. Esioppilaiden kuljettamiselle on koulun yhteyteen järjestetty oma saattoympyrä. Liikenne aamuisin on vilkasta ja tapahtuu moneen suuntaan lukioikäisten, koulujen henkilöstön ja huoltajien saapuessa tontille. Laajamittaisen kaksikielisen esiopetuksen lakkauttaminen vähentäisi osaltaan alueen saattoliikennettä, mutta siirtyisi todennäköisesti hajautetusti kaupungin muille alueille.

Yhteydet strategiaan

Tiirismaan peruskoulussa on toteutettu ansiokkaasti usean vuosikymmenen ajan laajamittaista kaksikielistä opetusta. Esiopetus perustettiin koulun yhteyteen tilanteessa, jossa kaupunki oli ainoa kaksikielistä esiopetusta antava yksikkö. Laajamittaisesta kaksikielisestä esiopetuksesta siirryttiin automaattisesti Tiirismaan peruskouluun laajamittaiseen kaksikieliseen perusopetukseen. Tilanne on kuitenkin muuttunut. Esiopetusvuosi ei takaa jatkumoa lapselle Tiirismaan laajamittaiseen kaksikieliseen (englanti–suomi) opetukseen peruskoululuokilla. Myös taloudellisten velvoitteiden vuoksi kokonaisuutta on arvioitava uudelleen. Lahden kaupungin strategia kannustaa elinvoimaisuuden ja vetovoiman kasvattamiseen. Laajamittaisen kaksikielisen esiopetuksen lakkauttamisen ei nähdä merkittävässä määrin heikentävän kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta. Pienen lapsi- ja kuntalaisryhmän (max 24 perhettä/vuosi) arkeen muutoksella on toki vaikutusta. Koulun yhteydessä toimivan laajamittaisen kaksikielisen (englanti–suomi) esiopetuksen lakkauttaminen ei kuitenkaan heikennä oppilaiden oppimisen edellytyksiä perusopetuksessa, eikä poista huoltajilta

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 12.11.2024

mahdollisuutta valita lapselleen ehjä kokopäiväkokonaisuus englanninkielisessä varhaiskasvatusympäristössä.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Tiedoksi Tiirismaan peruskoulu

Lahden perusopetus

Teddy Bear Daycare

Lahden englanninkielinen leikkikoulu

Lahden englanninkielisten luokkien tuki ry